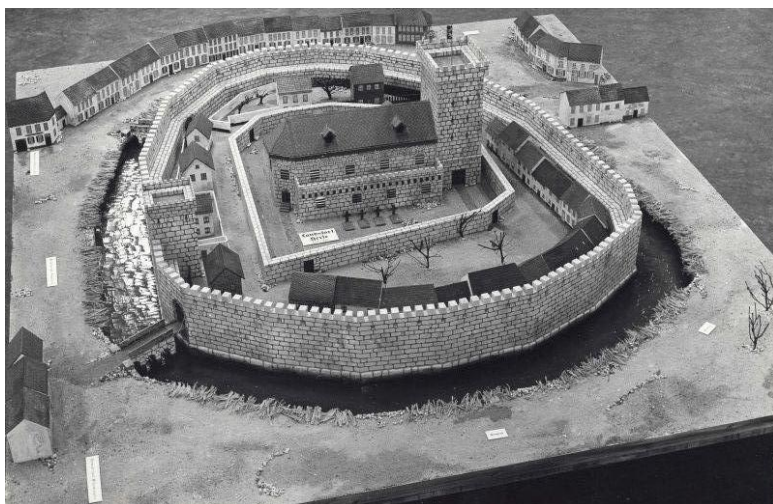

»HART VAN HEERLEN«

Informatiebulletin nr 18

*8^e jaargang
Juni 2016*

HEEMKUNDEVERENIGING HEERLEN STAD

vóór en dóór Heerlenaren met hart voor Heerlen

Van de redactie

Voor u ligt editie nummer 18 van ons verenigingsblad. U zult al gauw zien dat de inhoud van deze uitgave verschilt van de vorigen. Naast een historisch artikel en het verenigingsnieuws willen we ook aan andere zaken aandacht besteden.

Op 24 mei overleed ons lid Jan Dooijeweerd. In een memoriam van de hand van Jan Halmans wordt hij herdacht.

In het artikel “Gemeentelijk elektriciteitsbedrijf in Heerlen” schildert Jef Halmans, de broer van, de komst van elektriciteit in Heerlen. Interessant is om te lezen hoe het kwam dat de gemeente in het begin van de twintigste eeuw de opwekking van stroom in eerste instantie zelf ter hand heeft genomen. Het artikel geeft een goed beeld van het proces van besluitvorming.

In het artikel “Niet d’r Kuëb maar d’r Koeph va Hehle” geeft Leo Franck een impressie van de lezing van de heer Huub Haanen tijdens de ledenbijeenkomst van 25 mei.

In de toekomst willen we ook aandacht besteden aan onze moederstaal. Jan Halmans doet dat op zijn manier met het geschreven woord en een aanvullende illustratie.

Tot slot nog een artikel uit de reeks “De toestand van de vereniging” waarin de secretaris de laatste ontwikkelingen binnen de vereniging schetst.

Heerlen, juni 2016

Leo Franck

Jan Halmans

In Memoriam

Jan Dooijeweerd werd geboren op 21 Maart 1930. Hij is opgegroeid in Treebeek (toen Heerlen) en overleden 24 Mei 2016.

Ondanks enkele opnames in ziekenhuizen o.a. voor een hartoperatie in februari jongstleden, ging zijn gezondheid zienderogen achteruit. Jan zullen we gaan missen bij onze vereniging. Hij was een trouw lid waar je op kon bouwen en wist ook hij veel te vertellen over de stad Heerlen.

De leden van de foto-filmclub hebben zijn uitvaartdienst op 28 mei jongstleden, in de kerk van de Protestantse Gemeente aan het Tempsplein, bijgewoond.

Jan Halmans.

Gemeentelijk Elektriciteitsbedrijf in Heerlen.

In mijn onderzoek naar de bouw en ontwikkeling van de centrales van de Oranje Nassau Mijnen in Heerlen ben ik in het archief van RHCL in Maastricht (onder archief nr EAN 1117 nr 20) de eerste elektrificatie van Heerlen tegengekomen. Omdat het Heerlense elektriciteitsbedrijf in de eerste jaren geen direct verband heeft met de centrale van de ON Mijnen is de Heerlense centrale in een apart en afgesloten geheel afgerond met de gegevens uit de genoemde archiefmap. Wellicht dat de openstaande delen later onderzocht worden.

Elektrische energie wordt vaak aangeduid met “stroom”. Dit is niet correct: de elektrische stroom is maar een component van de elektrische energie. Samen met de elektrische spanning en over een bepaalde tijd gerekend kan men van elektrische energie spreken. Stroom is een erg ingeburgerd begrip en voor de leesbaarheid zullen we stroom gebruiken voor elektrische energie.

Rond 1900 is Heerlen een kleine provinciestad. Er is een spoorlijn van Sittard naar Herzogenrath met een station in Heerlen, een beginnende mijn Oranje Nassau. De steenkoolwinning hangt al lange tijd in de lucht maar is nu concreet geworden door het in bedrijf nemen van de ON mijn. Dat belooft voor de stad en streek een mooie toekomst. Heerlen is er dan ook snel bij om de stad te laten profiteren van de laatste nieuwigheid: elektrisch licht. In eerste instantie voor het verlichten van de straten en pleinen, maar ook voor de winkels, burgerhuizen en bedrijven.

De burgemeester van Heerlen Ch. de Hesselle, liet zich daarom informeren over de mogelijkheden van het elektrische licht en reisde daarom in 1898 af naar Borne, een stadje net zo groot als Heerlen in die tijd, maar met een elektrische centrale voor openbare verlichting. Borne liep voorop met de openbare elektriciteits-voorziening omdat R. Hofstede Crull na een reis naar de VS (waar hij o.a in contact gekomen was met Edison) bij de lokale industriële geld had weten vrij te maken voor een elektrische centrale. Het is dan 1895. In deze centrale staat een generator aangedreven door een “De Laval-turbine” van 30 pk. Twee jaar later gaat Hofstede Crull een samenwerking aan met Willink en daaruit ontstaat later de firma Heemaf: Hengelosche Electriche Machines en Apparaten Fabriek.

Charles de Hesselle

De Hesselle is kennelijk onder de indruk van de Bornesche Electriciteitsmaatschappij. Hij weet de Raad te overtuigen om ook in Heerlen een elektriciteitsvoorziening op te zetten en zo wordt in 1902 in het buurtschap Gringel niet ver van het punt waar de Willemstraat de spoorweg van Heerlen naar Schaesberg kruist een elektrische centrale gebouwd. Men kiest voor een centrale met een gelijkstroomgenerator met accu-bufferbatterij. De spanning is 2 x 220 V. De generator levert 440 V en de accubatterij deelt de spanning in 2 x 220 V. Het elektriciteitsdistributiebedrijf werkt onder de naam Gemeentelijk Electriciteitsbedrijf en staat onder de leiding van de heer vd Voort.

Het gebruik van een accubatterij in combinatie met een gelijkstroomcentrale is heel gebruikelijk in die tijd. Centrales zijn in die tijd vooral leveranciers van energie voor verlichting en lampen branden hoofdzakelijk als het donker is. Daardoor is het verbruik 's avonds en ook 's nachts veel hoger dan overdag. Door de accubatterij overdag te laden en 's avonds en 's nachts te ontladen kan men de belasting van de generatoren beter verdelen over de hele 24 uur en men kan daardoor ook met een kleinere generator, aandrijfmachine en stoomketel uitkomen. Een ander voordeel is dat men ook met een veel gelijkmatigere belasting voor de stoomketel heeft. Dat maakt het stoken een stuk eenvoudiger.

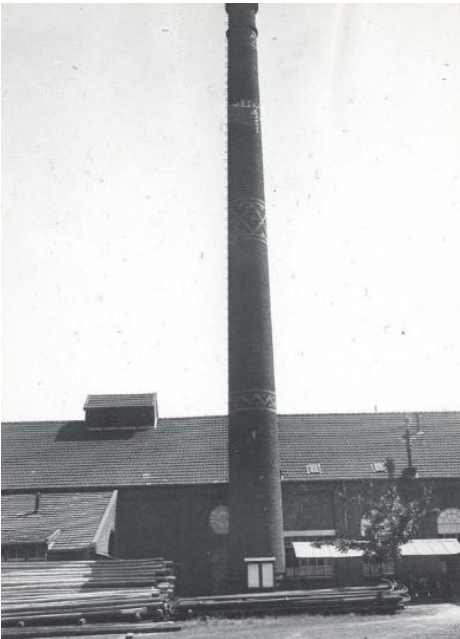
Van koppeling van centrales onderling was in die tijd geen sprake: ieder centrale stond op zich. En raakt een ketel, stoommachine of generator defect, dan kan men toch enige tijd stroom leveren uit de accubatterij. Was die accubatterij ook leeg, dan ging gewoon het licht uit.

Centrale is een gebruikelijke naam voor een opwekinrichting voor een groter gebied. De eerste elektrische centrales waren hele kleine eenheden van enige kilowatts voor de elektriciteitsvoorziening van een stratenblok, de z.g. blokcentrale. Bezwaarlijk was meestal de aanvoer van brandstof, kolen en soms het geluid, maar vooral de kosten van de kleine eenheid. Die moest door een beperkt aantal mensen opgebracht worden. Door schaalvergroting kon de centrale meer verbruikers bedienen, op een gunstigere plaats aangelegd worden en vooral de kosten verdelen over een groter aantal afnemers. De naam centraal station of centrale was geboren.

Voor het verlichten van grotere oppervlakken werden in die tijd booglampen gebruikt. Een booglamp geeft licht door een lichtboog tussen twee koolspitsen of -staven. Het licht is zeer fel (vergelijk het met het licht dat ontstaat bij het elektrisch lassen, maar dan witter). De spanning van een booglamp is ca 55 Volt bij een stroomsterkte van ca 10 Ampère, dus een booglamp is ca 550 Watt. Door 4

booglampen in serie te schakelen komt men op de spanning van 220 Volt. Booglampen hebben dagelijks onderhoud nodig: de koolspitsen branden in ca 12 uur helemaal op en moeten dan vervangen worden. Om de afstand tussen de spitsen constant te houden is in het armatuur een complex regelsysteem ondergebracht. De stroom wordt gemeten en via dit systeem zo geregeld dat de afstand tussen de koolspitsen en daarmee de brandsterkte constant blijft. Een veerwerk dat elke dag met de hand opgewonden wordt samen met het wisselen van de koolspitsen, levert de energie om de koolspitsen bij te stellen. (Jablokov "kaarsen", een variant op de koolspitsbooglampen, echter eenvoudiger in onderhoud, komen voor Heerlen niet in aanmerking: die kunnen alleen in wisselstroomnetten gebruikt worden).

De armaturen, de eigenlijke lampen dus, hangen hoog boven de straat. Met een klein lierwerk worden de armaturen zelf neergelaten zodat de lampenist er bij kan komen zonder te klimmen. Hoogwerkers waren er toen nog niet. Moest men er toch bij komen, dan was men aangewezen op een lange ladder. Soms kon de hele mast gekanteld worden.

De elektriciteitscentrale aan de Gringel

De centrale in Heerlen was ondergebracht in een groot stenen gebouw, met siermetselwerk en gestucte vlakken. Uiteindelijk stonden er 3 stoommachines van 150, 60 en 40 pk. Bij de eerste aanleg in 1902 is er een stoommachine met generator, stoomketel, stroommeters met leidingen enz. geïnstalleerd. Samen met het gebouw en het advies heeft dat ruim fl. 89000 gekost. In 1903 komt een tweede stoommachine met generator en ook uitbreiding van het leidingnet.

In 1904 wordt een tweede stoomketel geïnstalleerd zodat in 1905/1906 de 3e stoommachine met generator van stoom voorzien kan worden.

Aan te nemen is dat de twee kleinste machines van 40 en 60 pk (resp. 30 en 45 kW) in 1902 en 1903 geplaatst zijn en de grote van 150 pk in 1905. Qua vermogen verschillen de generatoren erg sterk. Dat is met opzet zo gekozen: men is daardoor in staat om de belasting van de centrale door het bijschakelen van een van de machines goed te kunnen volgen. De accubatterij neemt de piekbelastingen weg.

Het eerste investering voor de centrale tot en met 1904 (gebouw, 2 stoomketels, 2 generatoren, distributienetwerk, verbruiksmeters) is opgebracht door de gemeente Heerlen. Er zijn dan 120 verbruiksmeters geplaatst à fl. 60 per stuk. Na 1904 is de centrale in staat om de verdere investeringen zelf te dragen: er zijn dan al 150 verbruiksmeters en er is ook geïnvesteerd in pompen, leidingen en waterbassins (koelwater?).

Akerstraat met straatlantaarn en elektriciteitspaal rond 1909

Van condensatie is waarschijnlijk geen sprake. De afgewerkte stoom wordt in dat geval in de buitenlucht geblazen. Voor kleine vermogens is dat een gebruikelijke praktijk. De grote 150 pk machine heeft wellicht wel een condensor gehad. Te denken is dan aan een mengcondensor. De pomp en de bassins zouden daarop kunnen duiden. Bij de stillegging is ook sprake van een Worthingtonpomp. Maar die worden meestal voor ketelvoedingswater gebruikt.

Al in 1910 is er overeenstemming met de SVM en is toekomstige stillegging van de jonge centrale een feit. Tijdens de onderhandelingen in 1909 wordt door de burgemeester, De Hesselle, er inzage in de kosten en baten en verdere gegevens

van het elektriciteitsbedrijf van Heerlen aan de SVM gegeven. Er zijn dan al 270 verbruiksmeters, 26 booglampen en ca 3630 gloeilampen. Ook waren er kleine bedrijven aangesloten met totaal 32 motoren met een gezamenlijk vermogen van 144 pk. Hieruit blijkt dat het stroomverbruik in Heerlen zich heel goed ontwikkeld heeft.

De reden van de stillegging was dat de centrale te klein werd. Verder uitbreiden op deze locatie was niet meer mogelijk. In slechts 8 jaar was de elektrificatie van Heerlen zo snel gegaan dat de centrale nu al te klein geworden was. Direct met de aanleg van de eerste Staatsmijn, de Wilhelmina in Terwinselen, wordt ook daar een elektrische centrale gerealiseerd. De Staatsmijnen hadden besloten voor een totaal geëlektrificeerd mijnbedrijf. In de periode rond 1905 is dat nog lang niet een vanzelfsprekendheid. De eerste grote mijn die geheel elektrisch was de Zollern 2/4 bij Dortmund uit 1902/1903! Ophaalmachines en luchtverversingsventilatoren waren in die tijd en ook nog lang daarna het domein van de stoommachine. In de centrale van de Wilhelmina waren twee stoommachines van 200 pk voor de energievoorziening tijdens de eerste aanleg en later werd een turbogenerator van 840 pk (fabrikaat Stork, Hengelo) geïnstalleerd voor het lopend bedrijf.

Vervoer van de eerste stoomketel vanuit Heerlen naar Terwinselen in 1903. De stoomketel kwam per spoor aan en werd met 32 paarden via de weg vervoerd.

In eerste instantie was de centrale geprojecteerd voor eigen gebruik, maar er werd ook onderzocht of er andere geïnteresseerden zouden zijn om aangesloten te worden op die nieuwe centrale. Een mijn kan in het algemeen gesproken, in een centrale de stroom goedkoper opwekken dan andere bedrijven. Men heeft bij een mijncentrale praktisch geen transportkosten voor de brandstof. Ook kan een mijn minderwaardige en moeilijk verkoopbare producten stoken in de centrale: dus “verstromen”.

De Staatsmijnen willen van dit voordeel profiteren en zoeken grote afnemers, klanten. Ze zijn bereid meer vermogen in de centrale te installeren dan voor eigen verbruik noodzakelijk is. Dankzij de Staatsmijnen is een vrij vroege elektrificatie van Zuid-Limburg tot stand gekomen.

Het eerste doel voor de verkoop van stroom door de Staatsmijnen was een grotere stad waar met de nodige nijverheid te interesseren voor stroomlevering en dat was Maastricht: een stad met openbare verlichting en de nijverheid en industrie met een flinke afname gedurende de hele dag. Uiteindelijk hapt Maastricht in 1909 toe. Dan wordt ook de Stroomverkoopmaatschappij (SVM, voluit Maatschappij tot verkoop van Electricischen Stroom der Staatsmijnen). Er wordt een kabel 10 kV gelegd van Terwinselen via De Locht, Simpelveld, Gulpen naar Maastricht.

Onderhandeld wordt ook met andere potentiële verbruikers. De net in bedrijf genomen mijn Willem-Sophia in Spekholzerheide (vlak bij Terwinselen) had al een contract met een mijncentrale in Kohlscheid, net over de Duitse grens. Die potentiële klant was dus net voor de neus van de SVM weggekaapt.

In Hoensbroek-Treebeek is de Staatsmijn Emma in aanleg. Ten behoeve van die aanleg wordt een 10 kV kabel van de Wilhelmina naar de Emma gelegd. De kabel loopt van Terwinselen via de Molenberg-langs de Oliemolen - Gasthuisstraat richting rijksweg Heerlen-Sittard. De SVM maakt een aanbod voor stroomlevering aan Heerlen: daar was men toe aan uitbreiding van de eigen elektriciteitsvoorziening. Om op zeker te gaan vraagt de Gemeente een advies aan AEG in Berlijn (waarschijnlijk de leverancier van de generatoren en de rest van de elektrische uitrusting van de centrale). AEG komt zoals verwacht met het advies de centrale niet stil te leggen, maar de stroomlevering in eigen hand te houden, dus in de hand van de Gemeente Heerlen (1908). Na uitgebreid rekenwerk gaat de Gemeente er toch over op Staatsmijnenstroom.

Het stroomsysteem wordt nu in plaats van gelijkstroom 2 x 220 V draaistroom 3 x 220/380 Volt. Dat betekent dat er een overgangperiode moet zijn tussen de beide stroomsystemen. Het oude gelijkstroomsysteem van 2 x 220 V moet in bedrijf gehouden worden en stap voor stap door het draaistroomsysteem worden overgenomen. Zo moet er gewerkt worden aan het distributienetwerk (van 2 x 220 V met nulleider naar 3 x 220V met nulleider), aan de vervanging van alle kWh- en andere meters, de vervanging van de gelijkstroommotoren door draaistroommotoren, de ombouw van de booglampen om ze geschikt te maken worden voor wisselstroom.

Om de overgang goed te regelen wordt in de centrale een omvormer geplaatst om draaistroom 10 kV in gelijkstroom 2 x 220 V om te zetten. De omvormer heeft een vermogen van 30 kW.

De SVM wil het verbindingpunt met Heerlen in de Gasthuisstraat hebben. De kabel van de Wilhelmina naar de Emma (in aanleg) loopt daar langs. De centrale op de Gringel speelt in het nieuwe systeem, als alles overgeschakeld is, geen rol meer. De centrale is dan nog lang niet afgeschreven, maar om het de

Gemeente Heerlen aantrekkelijk te maken neemt de SVM alle machines en stoomketels over. Daartoe wordt de firma Heemaf ingeschakeld. Dat is niet zo heel bijzonder als men bedenkt dat de directeur van de SVM, Bellaar Spruyt ook de directeur is van het bouw bureau van Heemaf in Heerlen. Heemaf is actief in heel Zuid-Limburg: er zijn vele Gemeenten langs de kabelroute naar Maastricht die graag gebruik maken van de nieuwe energiebron voor m.n. openbare verlichting. Om het grote gebied te kunnen bereiken beschikt de buitendienst medewerker, de heer V. Blom, zelfs over een motorfiets (in 1912!). Er is daar ook veel werk te verzetten. Voor de 90 pk machine (60 kW) met een stoomketel uit de centrale van Heerlen is een liefhebber in Meersen gevonden: Nagelschmidt. Om de zware stoomketel naar Meersen te vervoeren moet men naar Aken om een geschikte wagen te vinden.

bouw van het huidige gebouw Gringelstraat in 1941

Na stillegging van de centrale is het gebouw lange tijd als dienstgebouw voor de Gemeentebedrijven (water- en lichtdistributie, openbare verlichting en later ook (gas van de Staatsmijnen-) gasdistributie gebruikt.

De schoorsteen draagt het jaartal 1901. Hij wordt pas in 1941 gesloopt.

Elektrisch licht was een luxe product. Aanleg van een elektrische installatie in huis was vrij duur en maandelijks moest er ook een energierekening voldaan worden. Men mag aannemen dat eerst de hogere en middenklasse en de winkels op het net aangesloten werden. Die hadden wellicht 5 of 10 lampen in huis.

Het werk in de centrale. Een gelijkstroomcentrale vraagt veel toezicht en corrigerende handelingen. De stokers moeten de vuren bijhouden zodat er voldoende stoom beschikbaar is voor de stoommachines. Het stoken gaat met de hand. De kolen zullen aangevoerd zijn met paard en wagen. Er zal een kolenpark zijn voor een buffervoorraad. Vanuit dit kolenpark wordt met kleine wagens vaak op rails de brandstof tot voor de ketels gebracht. Met de schop wordt er gestookt. De stokers houden de stoomdruk in de gaten en zorgen dat het waterpeil in de stoomketels zo constant mogelijk is.

In de centrale zijn de stoommachines en de generatoren. Op een centraal schakelbord kan de belasting van elke generator afgelezen worden. Het toerental van de stoommachines zal constant gehouden moeten worden. Een toerenregelaar helpt hierbij, maar de machinist volgt dat nauwkeurig en stelt dat zo nodig bij. De afgegeven spanning van de generatoren moet constant gehouden worden door de veldbekrachtiging van de generatoren bij te regelen. Stijgt de belasting, dan zakt de spanning licht in. De machinist zal er dan voor zorgen dat de spanning in de centrale een beetje hoger wordt geregeld en er zo gecompenseerd wordt voor het grotere spanningsverlies in de leidingen. Bij de verbruikers mogen de lampen niet knippen (toen werd er van flikkeren gesproken) en uiteindelijk steeds de vaste spanning van zo dicht mogelijk bij de 220 V krijgen. Uit ervaring weet de machinist wanneer de hogere belasting te verwachten is en hij zal samen met de stokers daarop anticiperen.

De centrale in Heerlen had een accubatterij. De batterij moet onderhouden worden: gedistilleerd water bijvullen, zorgen dat alle cellen op het gelijke laadniveau komen, de glazen bakken schoonhouden zodat er geen kruipstromen ontstaan enz. Verder geeft een accubatterij geen constante spanning af. Tijdens het ontladen zakte de spanning per cel van ca 2,2 naar 1,9 V. De spanning wordt constant gehouden door cellen bij te schakelen door middel van de cellenschakelaar op het schakelbord. Hetzelfde maar dan in omgekeerde volgorde doet zich voor bij het laden. De spanning van iedere cel wordt dan steeds hoger. Er moeten dan cellen afgeschakeld worden. Ook dit is een taak voor de machinist of schakelbordwachter. Kortom het bedienen van een dergelijke centrale vergt veel vakmanschap.

PS

De Oranje Nassaumijnen (ONI en ONII), in 1908 van eigenaar gewisseld, beginnen in 1910 met een eigen centrale van 1250 kW op de ON I. Die centrale, in 1911 uitgebreid met 1250 kW en direct daarna met nog eens 1250 kW, is er alleen voor het eigen bedrijf. Men wil het hele mijnbedrijf elektrificeren en vooral ook uitbreiden. De Oranje Nassaumijn II in Schaesberg wordt via een eigen 10 kV kabel aangesloten op de centrale van de ON I en voor de zekerheid van bedrijfsvoering ook via een 10 kV kabel met de Staatsmijn Wilhelmina. De centrale van de ON I zal pas begin twintiger jaren stroom gaan leveren aan de Staatsmijnen en de SVM en heeft dan inmiddels een capaciteit van 15750 kW.

De SVM krijgt in 1917 de Rijksconcessie voor de stroomlevering voor de Provincie Limburg. De naam is dan nog SVM, maar acteert als de latere PLEM.

Heerlen, juni 2016

Jef Halmans

Niet d'r Kuëb maar d'r Koeph va Hehle

Wie van ons heeft niet gehoord van de " historische" figuur d'r Kuëb van Heële. Met de lezing van de heer Huub Haanen tijdens de ledenbijeenkomst van 25 mei werd de aanwezige leden duidelijk gemaakt dat we het niet moeten hebben over d'r Kuëb van Heële maar van de Koeph va Hehle, dus de naam is niet met een u-klank maar duidelijk met een oe-klank. Zo luidt ook de oorspronkelijke titel van het boekje dat Kessels heeft geschreven.

De lezing ging over het boekje dat Mathieu Kessels in 1888 schreef. Het verhaal is in het Heerlens dialect van die tijd geschreven en gaat over de wederwaardigheden die d'r Koeph va Hehle beleefde tijdens de slag van Waterloo in 1815. D'r Koeph had al voor die tijd in het Napoleontisch leger gediend. Als Napoleon in 1815 van zijn gevangenschap op het eiland Elba weet te ontkomen en vanaf Antibes aan de Franse zuid kust door Frankrijk naar het noorden trekt, voelt d'r Koeph zich geroepen om Napoleon te helpen als deze in het huidige België bij Waterloo op de Engelse, Duitse en ook Nederlandse troepen onder bevel van Wellington stuit.

Huub Haanen weet op een komische manier dit verhaal toe te lichten. Hierbij wees hij vooral op het mooie taalgebruik van Kessels. Kessels weet de oorlogstaferelen op een mooie manier te beschrijven, zodat de gruwelijkheid ervan wordt verbloemd. D'r Koeph is hier steeds de held, waarbij we wel de nodige fantasie moeten gebruiken. Met deze vloeiende zinnen lezen we een Heerlens dialect zoals het werd gesproken toen Heerlen nog een dorp was. Voor de tijd dat door de toevloed van de vele mensen die in de mijnen kwamen werken ook het Heerlens dialect werd beïnvloed. Huub Haanen wees ons op enkele mooie passages zoals:

"Ich dink Koeph maak dich oet der sjup, angesj zuut het neet goot vuur dich oet. Hei heestj 't: behter es innen koehjong der van durch gegange es inne kuster doecht gebliehve."

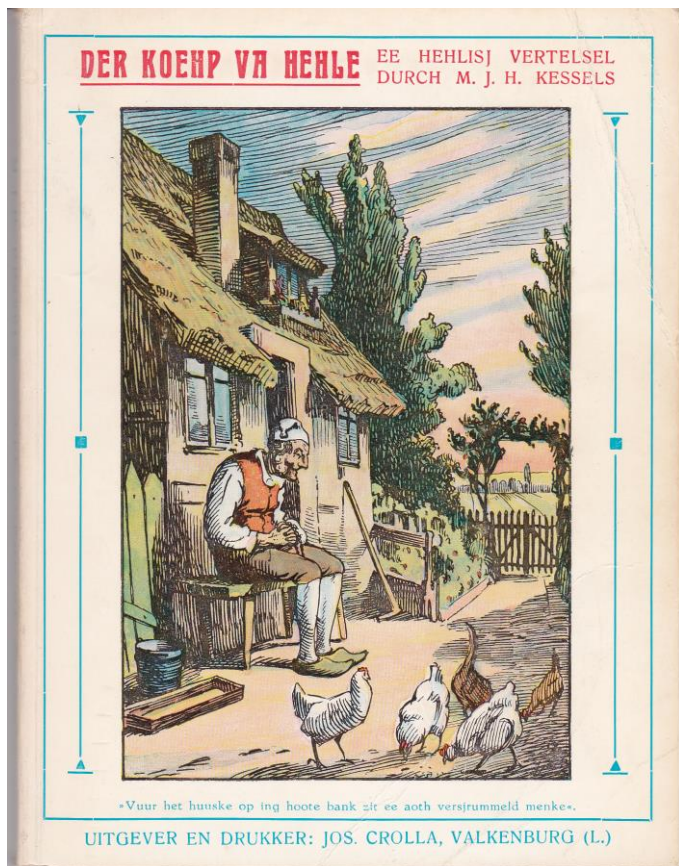
Aangezien Napoleon en zijn generaals geen Heerlens spreken, spreekt d'r Koeph op zijn manier Frans: "Ich zaan: mongamie kommangvatidong (mon ami, comment va-t-il donc)"

Daarbij komt nog de humor zoals deze: "Der Napoleong zeet: "Koeph, kins de ooch get van de kaat?" "Neet veul, mon ampereur," zaan ich, "alling maar sjwatte piettere en het pandoehre." "Dat is jaomer", zeet heh, "angesj hej ich dich kaptein of kernel konne make."

In ieder geval genoeg reden om dit klassieke werk in de Heerlense literatuur nog eens te lezen.

Heerlen, juni 2016

Leo Franck

Kaft van de herdruk uit 1971

Plat vuur de veut weg!

Mieke,

D'r ongerwiezer vrieëgd aan ' t Mieke , "Wat is neet good in de zin;

D'r os ende kouw sjtont in gen wei?" ' t Mieke wit 't," Me mot de dame 't ieësj
neume ,meester!"

J.H.

De toestand van de vereniging

Met deze artikelenreeks ben ik de editie van mei 2015 begonnen. Het doel hiervan is om u op de hoogte houden over het reilen en zeilen van de vereniging. Was ik in het artikel van mei 2015 nog bezorgd, een jaar later zijn er enige tekenen van hoop.

In de jaarvergadering van maart heeft het bestuur de problematiek waarmee de vereniging te maken heeft nogmaals ter sprake gebracht. Kort samengevat komt het er op neer dat de vereniging in een neerwaartse spiraal zit. Bij gebrek aan actieve leden wordt er steeds minder georganiseerd, wat op zijn beurt er weer toe leidt dat leden hun lidmaatschap opzeggen. Daarnaast speelt dat het probleem van het bestuur nijpende wordt doordat Jan Bardoul, na twee bestuurstermijnen, zich niet meer verkiesbaar stelt en het bestuur dan nog maar uit twee personen bestaat.

In de brief van 28 april heb ik u al over de afloop van de ledenvergadering geïnformeerd. Zoals reeds gesteld is uit de discussie gebleken dat er bij de aanwezige leden de wil is om de vereniging te laten voortbestaan. Er heeft zich een groep van zes leden aangemeld om samen met het bestuur meer activiteiten te organiseren om zo weer meer leven in de brouwerij te krijgen.

Inmiddels beginnen de resultaten zichtbaar te worden. Voor de leden is er een ledenbijeenkomst op 25 mei jongstleden georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst hield de heer Huub Haanen zijn lezing over D'r Koeph va Hehle. Deze lezing kon in het najaar van 2015 vanwege ziekenhuisopname van de spreker niet.

Om de vereniging voor de buitenwacht meer zichtbaar te maken wordt er gebruikgemaakt van een modern middel. Tegenwoordig worden leegstaande winkelpanden tijdelijk gebruikt voor zogenaamde pop up winkels. Ook worden etalages van leegstaande winkels tijdelijk gebruikt. De vereniging heeft het voor elkaar gekregen om de etalages van een in Heerlen in het oog springend winkelpand te kunnen gebruiken voor een expositie van haar fotocollectie. Het gaat in dit geval om het winkelpand van V&D aan de Promenade. De keuze van de foto's is al gemaakt en de voorbereidingen zijn in volle gang.

Het plan is om meer activiteiten voor de leden maar ook voor niet leden te organiseren. Niet leden om zo de vereniging nog meer te presenteren en de aangroei van het ledental te bevorderen. Zonder deze aangroei zal de vereniging niet blijven bestaan. Daarbij mikken we natuurlijk op jongere leden, want uit een

website als Heerlen vertelt, blijkt dat er ook bij Heerlenaren van rond 40 jaar interesse bestaat voor het verleden van zijn eigen woonplaats.

Als we het dan hebben over activiteiten dan bedoelen, we lezingen, presentaties, maar ook rondleidingen.

Op korte termijn zult u vanwege het zomerreces daarvan nog weinig merken maar in het najaar zullen er nog verschillende activiteiten volgen.

Heerlen, juni 2016
Leo Franck

Colofon

Hart van Heerlen is een uitgave van de heemkundevereniging Heerlen Stad en verschijnt twee keer per jaar.

Ingezonden artikelen:

zijn van Leo Franck, Jef Halmans en Jan Halmans

Foto's:

Heemkundevereniging Heerlen Stad en Rijckheyt

Mocht u naar aanleiding van dit tijdschrift lid willen worden van de heemkundevereniging Heerlen Stad dan kunt u zich aanmelden door:

- Een mail te sturen naar info@heemkundeverenigingheerlenstad.nl
- Of een kort briefje naar het secretariaat.

Bij uw aanmelding zouden wij graag uw adresgegevens, eventueel mailadres of telefoonnummer ontvangen.

De contributie van de vereniging bedraagt € 15,- per jaar.

Secretariaat:

Willemstraat 66, 6412 AT Heerlen

Bank:

NL83 INGB 0004 9228 28 t.n.v. Heemkundevereniging Heerlen Stad.

ISSN 1877-6957